

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sobota, 31. avgust 2019 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešite pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 1 9 2 5 0 1 2 2 0 2

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. K vsaki trditvi napišite vrsto prometa, ki jo pravilno opisuje.

Izredno hiter razvoj je doživel v času industrijske revolucije.

Velja za najcenejšo in najpočasnejšo vrsto prometa.

(2 točki)

2. Opišite dve značilnosti masovnega turizma, ki sta vidni na sliki 7 v barvni prilogi.

(2 točki)

3. Primerjajte slike 8 in 9 v barvni prilogi in opišite nastalo spremembo v prometni infrastrukturi ter okoljsko posledico, ki jo je ta sprememba povzročila.

Sprememba v prometni infrastrukturi: _____

Okoljska posledica: _____

(2 točki)

4. Z opisom vzroka in posledice pojasnite razliko v višjem prihodku od turizma v Italiji v primerjavi s prihodkom od turizma v Pakistanu.

(2 točki)

5. Preberite besedilo. Pojasnite en predlog, s katerim bi izboljšali turistično ponudbo Karpatov.

Ukrajinski Karpati sicer ne spadajo med najvišja in najbolj spektakularna evropska gorstva, so pa te gore zelo drugačne od naših v Sloveniji in okolici, še več doživetij pa lahko ponudijo srečanja z domačini v slikovitih gorskih vasičah. Vrhovi so visoki večinoma od 1800 do 2000 metrov, le redki so višji. V primerjavi z našimi Alpami so ukrajinski Karpati veliko bolj zaobljeni in na videz pohlevni – a videz var, saj so težje dostopni. Doline med vrhovi in grebeni so v glavnem neposeljene, ceste po dolinah so redke in pogosto prevozne le za vozila, kot je legendarna lada niva.

Večine naselij se razvoj še ni dotaknil in te gorske vasi so veliko zanimivejše od nastajajočih masovnih letovišč. Ne le za nas, ki smo prišli z zahoda, celo nekateri ukrajinski pohodniki so nam svoje doživljjanje karpatskih vasi opisali kot potovanje sto let v preteklost. Vasi so videti skrajno idilično, namesto asfaltnih ulic se med pisanimi lesenimi hiškami vijejo kolovozi, po katerih prosti hodijo krave in kokosi. Za to kuliso se skriva revčina, prebivalci živijo od svojih majhnih kmetij, za uresničitev kakršnih koli višjih ambicij se je treba izseliti.

(Prirejeno po: Brdavs, J., 2015: Ukrajinski Karpati: v planine malo drugače.
<http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/bivanje/ukrajinski-karpati-v-planine-malo-drugace>. Pridobljeno: 10. 10. 2017.)

(2 točki)

Slovenija 1

6. Imenujte višinski bioklimatski pas, prikazan na sliki 10 v barvni prilogi, v katerem prevladujejo vinogradi, in opišite eno temperaturno značilnost, po kateri se razlikuje od nižje ležečega pasu.

Bioklimatski pas: _____

Temperaturna značilnost: _____

(2 točki)

7. Med navedenimi oblikami padavin obkrožite tisto, ki zgodaj spomladi najbolj ogroža vinograde v višinskem bioklimatskem pasu, prikazanem na sliki 10 v barvni prilogi.

rosa   dež   slana   toča

(1 točka)

8. Slika 11 v barvni prilogi prikazuje drevesno sestavo slovenskih gozdov. Med navedenimi vrstami gozdov obkrožite tisto, ki je v legendi označena s črko C.

listnati gozdovi iglasti gozdovi mešani gozdovi

(1 točka)

9. Imenujte vremensko ujmo, katere posledice so opisane v besedilu, in opišite eno negativno posledico, ki jo ima imenovana ujma na ekološke funkcije gozda.

Naravna ujma kot posledica srečevanja hladnega polarnega zraka v tanki prizemni plasti ozračja in močnega dotoka toplega in vlažnega zraka v višinah je povzročila večje ali manjše poškodbe skoraj v vseh gozdovih Slovenije. Poškodbe drevja so raznovrstne, od odlomov posameznih vej ozziroma bolj ali manj poškodovanih krošenj, prelomov debel, močno povitih dreves, odlomov dreves do izruvanih dreves. Nastale poškodbe gozdov bodo imele po sanaciji gozdov relativno majhen negativen vpliv na socialne funkcije gozda in različen vpliv (negativen ali pozitiven) na ekološke funkcije gozda.

(Prirejeno po: Načrt sanacije gozdov po poškodovanih od 30. januarja do 10. februarja 2014.
http://www.zqs.si/fileadmin/zqs/main/img/CE/varstvo/2014Ujma/Nacrt_sanacije_2014.pdf. Pridobljeno: 15. 9.

Ujma:

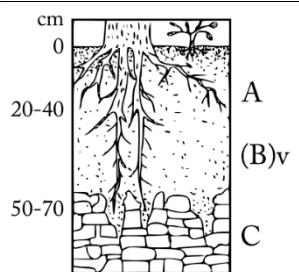
Opis:

(2 točki)

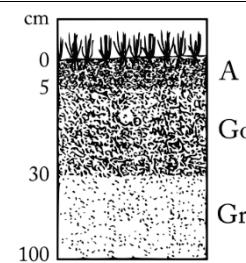
10. Na slikah 1 in 2 sta opisana in s profiloma predstavljena dva tipa prsti. Obkrožite črki pred trditvama, ki pravilno opisujeja tipa prsti.

- kisla reakcija
- odtenki rjave barve
- organska snov je mineralizirana
- prevladuje v gričevju

Slika 1

- težka, glinasta tekstura
- temno sive barve
- organska snov je slabo preperela
- nastaja na izrazito ravnom reliefu

Slika 2

(Prirejeno po: Hočev, M., in drugi, 2000: Geografija. Shematski pregledi, str. 53. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

- A Prst na sliki 1 nastaja na silikatnih kamninah.
- B Prst na sliki 2 večinoma porašča vlagoljubno rastlinstvo.
- C Obe prsti sta mladi in slabo razviti.
- D Prst na sliki 1 je evtrična rjava prst.
- E Prst na sliki 2 nastaja na trdih karbonatnih kamninah.

(2 točki)

11. Med tipoma prsti, predstavljenima na slikah 1 in 2 v nalogi 10, izberite tistega, ki je manj primeren za poljedelstvo, in opišite vzrok za to.

Številka slike: _____

Opis vzroka: _____

_____ (2 točki)

Slovenija 2

12. Imenujte energetski objekt, ki je na sliki 12 v barvni prilogi označen s črko A, in imenujte večjo reko, na kateri se je povečalo število hidroelektrarn glede na stanje, ki je prikazano na sliki 12 v barvni prilogi.

Energetski objekt: _____

Reka: _____

(2 točki)

13. V oskrbi Slovenije z električno energijo ima pomembno vlogo Termoelektrarna Šoštanj, ki kot energijski vir uporablja velenjski lignit. Opišite dva razloga, razen onesnaževanja, ki govorita v prid dejству, da bi bilo v Velenjski kotlini v bodoče bolje izkop lignita nadomestiti z drugimi energijskimi viri.

(2 točki)

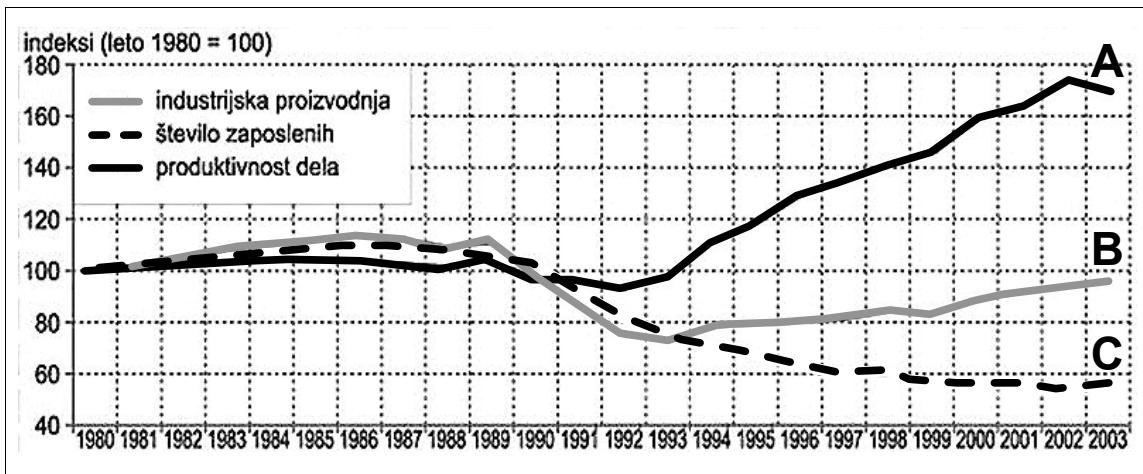
14. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama, ki opisujeta značilnosti razvoja slovenske industrije v obdobju med 1. in 2. svetovno vojno.

- A Ker je Slovenija postala jugoslovanska republika, je v Slovenijo začel dotekatи tuji kapital.
  - B Zaradi propada fužin, glažut in manufaktur je industrija doživljala hiter razvoj.
  - C Industrija se je krepila predvsem na območju industrijskega polmeseca.
  - D Hiter razvoj znanja in tehnologije je vplival na razvoj podjetij visoke tehnologije.
  - E Kljub razmeroma hitremu razvoju industrije se je še zmeraj večina prebivalstva ukvarjala s kmetijstvom.

(2 točki)

15. Na sliki 3 so s črkami A, B in C označene krivulje, ki prikazujejo indeks obsega industrijske proizvodnje, števila zaposlenih oseb v industriji in produktivnost dela v obdobju 1980–2003. Napišite črko krivulje, ki prikazuje spremenjanje števila zaposlenih oseb v industriji, in pojasnite ali se je trend spremenjanja števila zaposlenih v industriji po letu 2003 nadaljeval.

Slika 3

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2000: Živim v Sloveniji, str. 76. Modrijan. Ljubljana)

Črka krivulje (število zaposlenih v industriji): _____

Pojasnitev: _____
_____
_____

(2 točki)

16. Pojasnite eno negativno posledico policentričnega razvoja industrije v Sloveniji.

_____
_____
_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

17. K vsaki Obpanonski pokrajini napišite tisti kraj, ki leži v njej. Izbirajte med naslednjimi:

Ptuj, Moravske Toplice (Moravci), Celje, Čatež ob Savi, Maribor.

Pomurska ravnina: _____

Vzhodna Krška kotlina: _____

(2 točki)

18. Napišite najpomembnejši vzrok za onesnaženost podtalnice v Obpanonski pokrajini, ki jo prikazuje slika 13 v barvni prilogi, in imenujte tip sklenjenega podeželskega naselja, ki je na tej sliki označen s črko A.

Vzrok: _____
_____

Tip podeželskega naselja: _____

(2 točki)

19. Pri vsaki trditvi obkrožite Obpanonsko pokrajino, ki jo pravilno opisuje.

Ravnino je ustvarila reka v kvartarju z nanašanjem karbonatnega proda.

Dravsko-Ptujsko polje

Pomurska ravnina

Vzhodna Krška kotlina

Za gričevje so značilna strma pobočja in ozke doline, v zahodnih delih pa prevladuje gozd.

Gorjanci

Haloze

Slovenske gorice

(2 točki)

20. Obkrožite črko pred trditvijo, ki pravilno dopolnjuje besedilo, in svojo odločitev utemeljite.

V Murski Soboti se je po 2. svetovni vojni hitro razvila industrija zaradi

- A dobre železniške povezave z osrednjo Slovenijo.
- B velikega deleža kvalificirane delovne sile.
- C politike policentričnega razvoja.

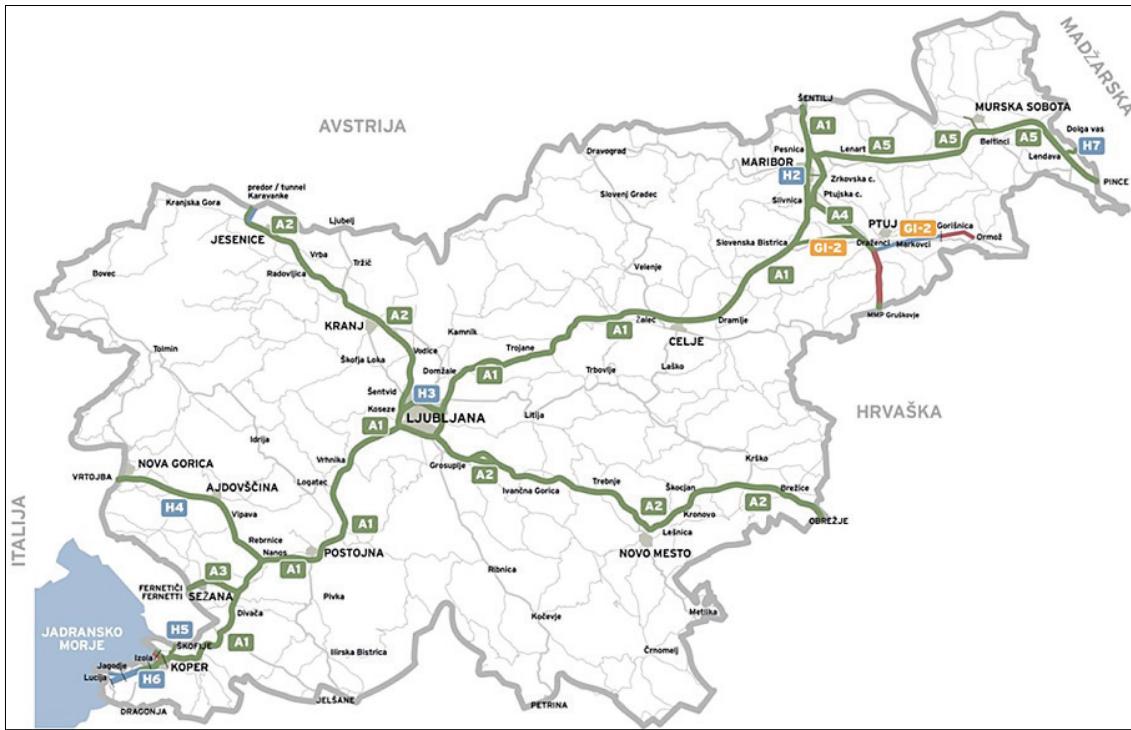
Utemeljitev: _____
_____

(2 točki)

M 1 9 2 5 0 1 2 2 1 1

21. Slika 4 prikazuje avtocestno omrežje v Sloveniji. Obkrožite številko evropskega koridorja, katerega del je krak avtoceste med Mariborom in Lendavo. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv izboljšane prometne infrastrukture na demografske značilnosti Obpanonskih pokrajin.

Slika 4: Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji

(Prirejeno po: DARS, O avtocestah. Dostopno na: https://www.dars.si/Dokumenti/O_avtocestah_21.aspx. Pridobljeno: 19. 8. 2017.)

ŠTEVILKA KORIDORJA: IV V IX X

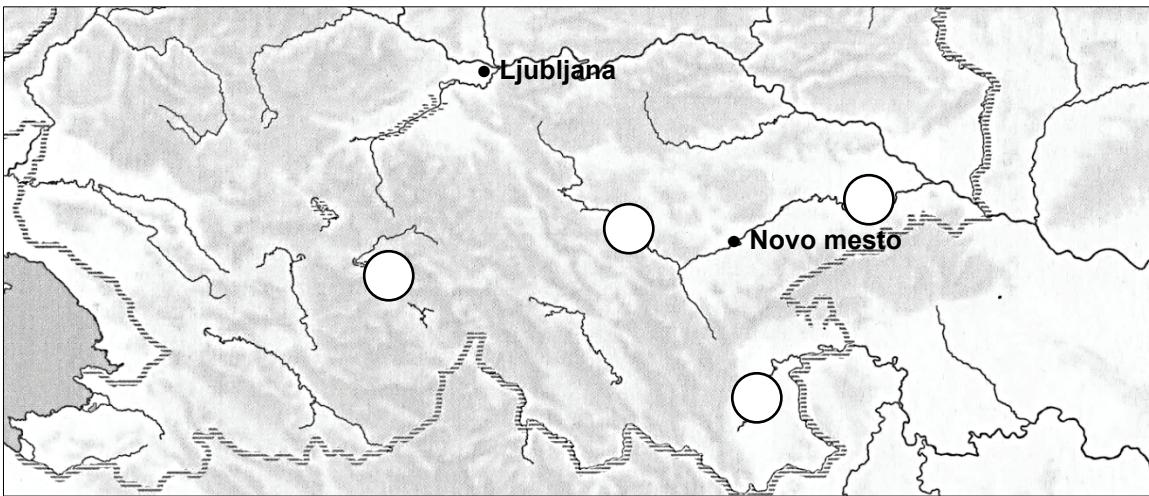
Pojasnitev: _____
_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

22. Na sliko 5 vpišite številko 1 v krog, ki leži na območju Črnomlja, in številko 2 v krog, ki je na območju Žužemberka.

Slika 5

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1, geografija za 3. letnik gimnazij: delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)
(2 točki)

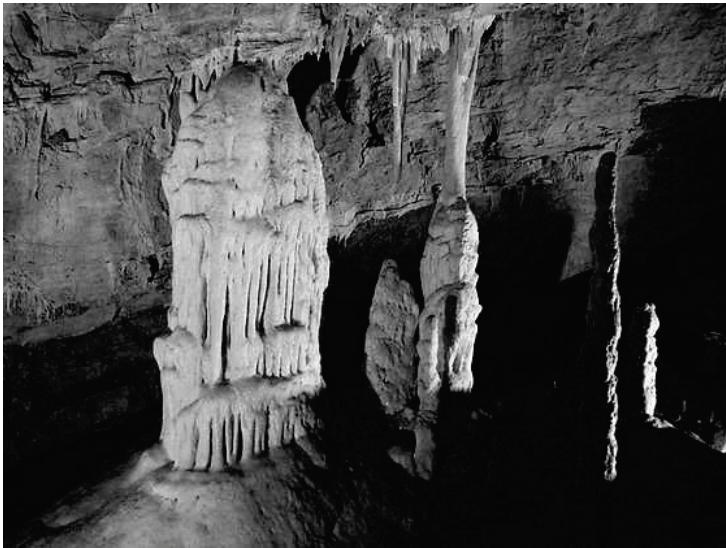
23. Natančno preberite besedilo. Na vsako črto v besedilu napišite ustrezno zemljepisno ime.

Odpeljali smo se na enodnevni izlet v Belo krajino. Iz Ljubljane smo se odpeljali mimo Trebnjega po _____ podolju do Novega mesta. Pot po tem delu avtocestnega križa, ki se imenuje _____, je potekala nemoteno. V Novem mestu smo zapustili avtocesto, se obrnili proti jugu, proti Beli krajini. Nato smo se povzpeli na planotasto hribovje, imenovano _____, ki ima alpsko slemenitev. Po številnih ovinkih smo se spustili v Belo krajino, najbolj jugovzhodno pokrajino Slovenije.

(2 točki)

24. Napišite ime kamnine, ki gradi prikazane reliefne oblike na sliki 6, in opišite proces njenega nastanka.

Slika 6

(Vir: Šket, G., 2013: Razkošje krasa blizu Ljubljane.
Dostopno na: <http://www.delo.si/druzba/trip/razkosje-krasa-blizu-ljubljane.html>. Pridobljeno: 13. 11. 2017.)

Kamnina: _____

Opis: _____
(2 točki)

25. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o nizkih dinarskih planotah.

- A V primerjavi z visokimi dinarskimi planotami imajo več gozda in višje temperature.
- B Zaradi večjega deleža manj prepustnega dolomita je na njih več površinsko tekočih voda.
- C V primerjavi z visokimi dinarskimi planotami imajo debelejše prsti in manj padavin.
- D Med nizke dinarske planote uvrščamo Dolenjsko podolje, Belo krajino, Suho krajino in Ribniško-kočevsko podolje.

(2 točki)

26. Območja visokih dinarskih planot imajo bogate zaloge pitne vode. Pojasnite geološki vzrok za omejeno možnost izkoriščanja pitne vode.

(2 točki)

Prazna stran

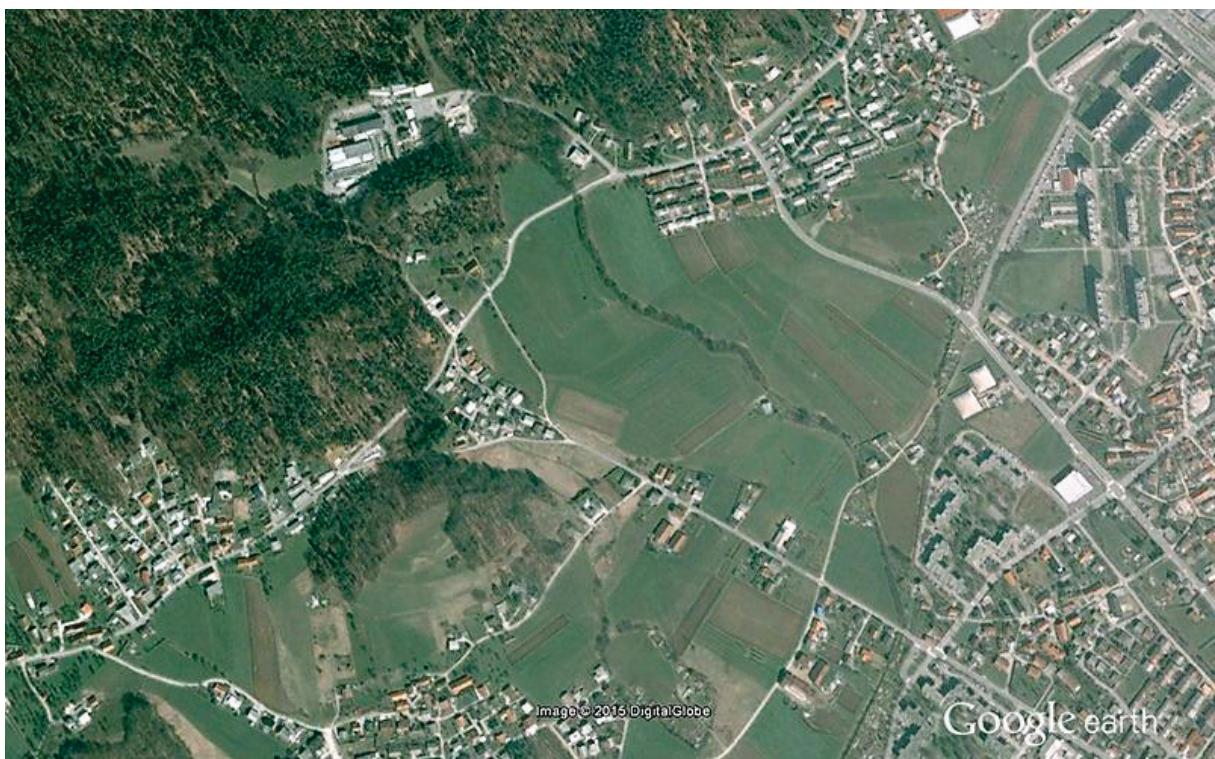
Prazna stran

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)**Slika 7**

(Vir: Tourellot, J., 2012: The Places We Love III: Yakes, Can This Be How the Big Money at Davos Views Travel?. Dostopno na: <https://blog.nationalgeographic.org/wp-content/uploads/2012/02/lloret-beach-768x481.jpg>. Pridobljeno: 17. 10. 2017.)

Slika 8

(Vir: Dostopno na: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2551/index4.html>. Pridobljeno: 10. 10. 2017.)

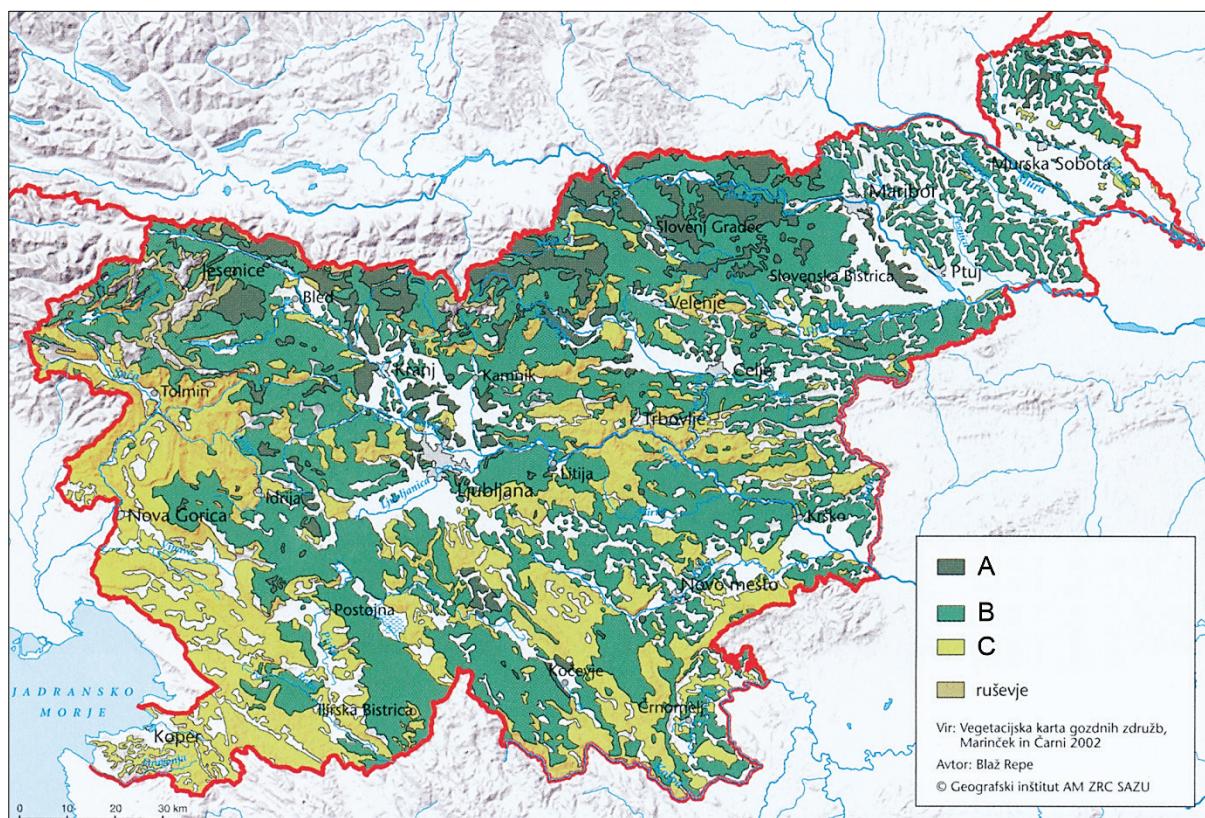
Slika 9

(Vir: Dostopno na: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2551/index4.html>. Pridobljeno: 10. 10. 2017.)

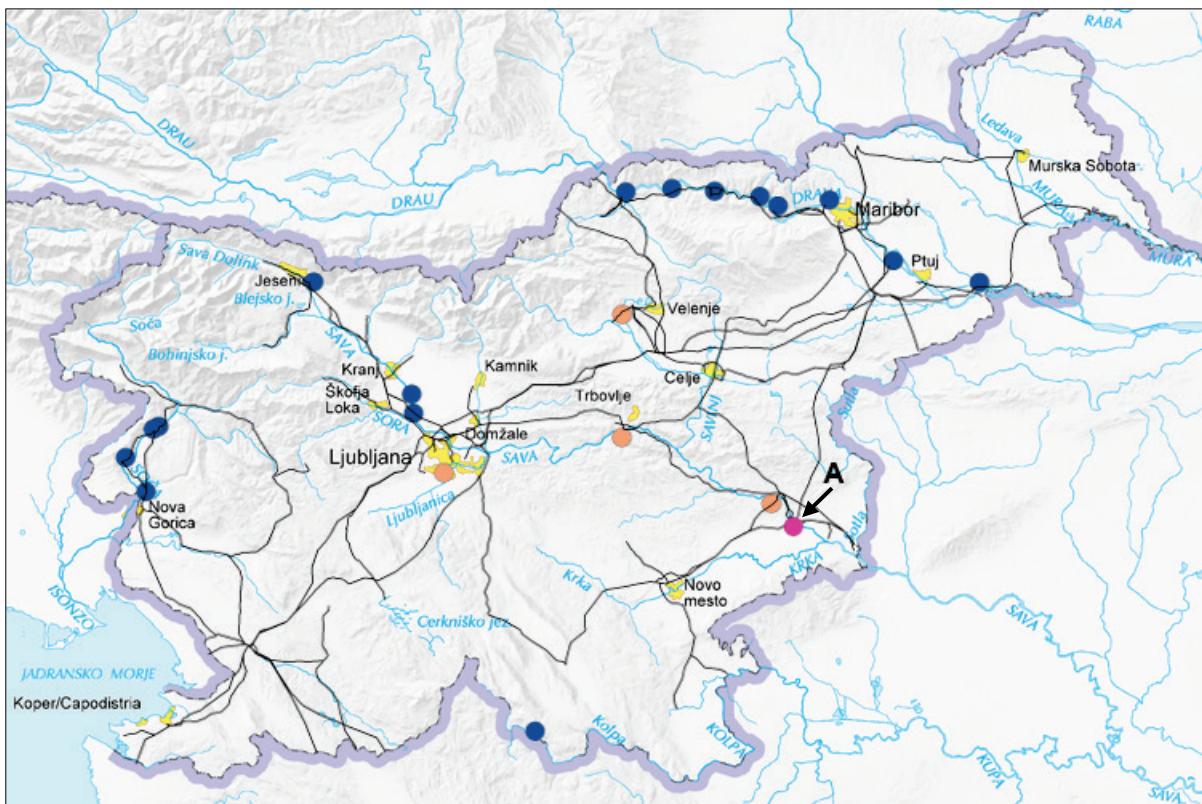
Slika 10

(Vir: T. Mihačič)

Slika 11

(Prizjeno po: Senegačnik, J., 2009: Slovenija 1, geografija za 3. letnik gimnazij, str. 35. Modrijan. Ljubljana)

Slika 12: Energetski objekti v Sloveniji

(Vir: Dostopno na:http://www.gis.si/egw/GSS_T10_P10/img/elektrarne.png. Pridobljeno: 17. 10. 2017.)

Slika 13

(Vir: Senegačnik, J., 2010: Slovenija 2, geografija za 4. letnik gimnazij, str. 116. Modrijan. Ljubljana)